

Laatste groet aan remise Tollensstraat

Morgen zijn De Hallen nog één keer van binnen te zien. Daarna begint de verbouwing van de oude remise. Tijd voor nostalgie.

JOSIEN WOLTHUIZEN

‘Eigelijk is er weinig veranderd sinds wij de laatste tram naar buiten reden.’ Rob Kok (53), in het dagelijks leven treinmachinist, stapt voor het eerst sinds jaren weer De Hallen binnen, waar hij als één van de tientallen hobbyisten sleutelde aan oude trams van de Elektrische Museumtramlijn Amsterdam (EMA).

Het complex, ingesloten door de Kinkerstraat en het Bellamyplein, werd begin vorige eeuw gebouwd als remise en tramwerkplaats. De laatste decennia, toen het GVB in fasen naar andere gebouwen vertrok, was het het onderkomen van de antieke trams. De treurige aanblik van het vervallen gebouw, voor hem en de zijnen nog altijd remise Tollensstraat, doet Kok pijn. ‘Ik word meteen weer kwaad nu ik hier ben.’

Kok is vanaf begin jaren tachtig betrokken bij de EMA. ‘Halverwege de jaren negentig moesten wij onze werkplaats verlaten, omdat de gemeente er plannen mee had. We moesten onze trams verplaatsen naar de Karperweg, achter het Olympisch Stadion. Er is daar veel te weinig ruimte, waardoor het grootste deel van de trams buiten staat. Doodzonde, want ze staan te verpieteren.’

In hal 3 stonden de tientallen trams waaraan de liefhebbers werkten. Eigenlijk verraden alleen de transporen in het beton nog iets van de oude bedrijvigheid. Kok: ‘Er stonden hier prachtige oude trams, soms nog van

Rob Kok, museumtramvrijwilliger: ‘In feite hadden we hier tot vorige week kunnen blijven.’

FOTO MAARTEN STEENVOORT

voor de oorlog, die vooral 's zomers door de stad reden. Het liep ontzettend goed, we haalden inkomsten uit de kaartverkoop en particuliere verhuur van de trams.’

‘Kijk,’ zegt hij terwijl hij naar een klein hokje halverwege de hal wijst. ‘Hier had ik een kantoorje waar ik de administratie deed.’

In de passage – de lange, brede hal die dwars op de hallen 1, 2 en 3 staat – is de nostalgie eigenlijk nog het meest voel- en zichtbaar. ‘Waska-

mer’, staat in ouderwetse letters boven één van de deuren geverfd. ‘Daar gingen de monteurs na werktijd heen om de smeer van hun lichaam te wassen.’ Een half afgescheurde poster met een man zonder voet waarschuwde de monteurs voor het werken zonder werkschoenen.

‘Het was een prachtige tijd, we zaten hier heerlijk en hadden alle ruimte. In feite hadden we hier tot vorige week kunnen blijven,’ zegt Kok met weemoed in zijn stem. ‘Sinds wij de

werkplaats moesten verlaten, is er niets met de ruimte gebeurd.’

Na jaren van politiek gesteggel kwam eind vorig jaar groen licht voor een enorm bouwproject dat De Hallen, inmiddels rijksmonument, een nieuw leven moet geven, als een complex met onder meer een bioscoop en een hotel. Morgenmiddag tussen twaalf en vier kan iedereen die geïnteresseerd is afscheid nemen van de oude werkplaats en remise. Daarna gaat er voorlopig een slot op het hek;

eind 2014 moet het bouwproject klaar zijn. Helemaal verloren gaat de tramgeschiedenis niet. Buurtbewoners, toekomstige gebruikers en de architect hebben de handen ineengeslagen om ervoor te zorgen dat het historische aspect behouden blijft. Eén van de ideeën is de rails te renoveren en weer in de vloer van hal 3 te leggen, waar een restaurant komt.

De plannen zijn prachtig, vindt Kok. ‘Maar het is eeuwig zonde dat hier nooit meer een tram zal staan.’